

Dekanat Oszmiana W źródłach kronikarskich wzmianka o tej wsi pochodzi z XIII w. Kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła założony został około 1495 r. lub nieco później – w XVI w. W 1503 r. Mikołaj Butrym, właściciel majątku, ozdobił wnętrze świątyni. W 1510 r. pani Jadwiga, córka szlachcica Jerzego Juchnowicza, powiększyła fundusz początkowy. A Barbara Butrym, wdowa po Mikołaju, w 1518 r. "za zgodą króla Zygmunta I podniosła Graużyszki do statusu miasteczka". W 1547 r. fundusz kościelny powiększyła Jadwiga Zienowicz. W 1650 r. na środku Eustachego Kierdeja, których ród był właścicielem Graużyszek od 1641 r., powstał nowy kościół. Jednak, ze zdjęć pochodzących z XX w. wynika, że świątynia ta zmieniała swój wygląd zewnętrzny także później – w wiekach XVIII, XIX, XX. W I poł. XIX w. przy kościele czynna była szkoła parafialna.

† W połowie XX w. była to prostokątna w planie świątynia z mało widocznym transeptem i szeroką wydłużoną pięciosienną apsydą flankowaną dwiema niedużymi zakrystiami. Niewykluczone, że fasada główna kiedyś była dwuwieżowa, lecz w końcu XIX w. wieńczył ją trójkątny fronton pod niedużą wieżyczką na kształt sygnaturki. Kompozycja świątyni pionowo obszyta i umocowana pionowymi ściągaczami, nakryta była jedynym dwuspadowym dachem gontowym. Wnętrze ozdabiały trzy ołtarze barokowe i prezbiterium. Przykryte były jedynym sklepieniem lustrzanym, które podtrzymywały dwie kolumny, tworząc nawy boczne pod płaskim sufitem.

Poprzeczna belka w otworze prezbiterium była ozdobiona rzeźbionym renesansowym ornamentem w postaci gałązki winogronowej. Terytorium kościelne obniesione jest murem z kamienia łupanego, brama – ceglana, w prawym kącie ogrodzenia znajduje się trzypoziomowa drewniana dzwonnica.

Przed II wojną światową parafia w Graużyszkach liczyła prawie 5500 wiernych, kaplic nie było. W 1951 r. władze radzieckie zamknęły kościół, służył jako stajnia, później jako przechowalnia zboża. Ostatni ksiądz został aresztowany. Z czasem po świątyni zostały tylko ruiny, nie mniej jednak została ona pomnikiem architektury drewnianej z cechami baroku.

W latach 90-ych XX w. nastąpiło odrodzenie parafii. W 1992 r. przed miejscowym cmentarzem pobudowano nowy nieduży kościół z cegły sylikatowej i poświęcony pw. Matki Bożej Różańcowej. Obraz ten, który niegdyś zajmował centralne miejsce na ołtarzu głównym w starym kościele, obecnie mieści się nad ołtarzem. W nowym kościele znajdują się konfesjonały, ławki i tabernakulum ze starej świątyni. A rolę dzwonnicy na razie pełni stara dzwonnica (trzeci poziom został zniszczony) na starym miejscu.

Klawica Wieś znana od początku XVI w. jako dwór Wasyla Glińskiego, potem należała do

Kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła we wsi Graużyszki

Wpisany przez Редакцыя
01.11.2012 01:00

Hlebowiczów, Grabskich, a w XIX w. do Umiastowskich. Drewniany kościół św. Antoniego został założony przez Umiastowskich w 1799 r. Początkowo należał do parafii norwiliżskiej (obecna Litwa) jako filialny (w II poł. XIX w. kaplica została dołączona do surwiliżskiej parafii dekanatu Wiszniewo). Była to wyciągnięta wzdłuż podłużnej osi bezwieżowa świątynia z trzyściennym prezbiterium. Po stronie prawej przed wejściem stała dzwonnica, obniesiona kładowym ogrodzeniem. Ruiny kościoła istniały jeszcze w latach 80-ych. Dzisiaj ocalały tylko porośnięte zaroślami fundamenty (około 7 na 18 m) na porzuconym cmentarzu na południe od wsi, po lewej stronie po drodze na Litwę.